

Miljøministeriet
Miljøstyrelsen

Evaluering af Videncenter for Allergi og Videncenter for Duft- og Kemikalieoverfølsomhed

Miljøprojekt nr. 1466, 2013

Titel:

Evaluering af Videncenter for Allergi og
Videncenter for Duft- og
Kemikalieoverfølsomhed

Redaktion:

Finn Kenneth Hansen og Karl Vogt-Nielsen
CASA

Udgiver:

Miljøstyrelsen
Strandgade 29
1401 København K
www.mst.dk

År:

2013

ISBN nr.

978-87-92903-93-8

Ansvarsfraskrivelse:

Miljøstyrelsen vil, når lejligheden gives, offentliggøre rapporter og indlæg vedrørende forsknings- og udviklingsprojekter inden for miljøsektoren, finansieret af Miljøstyrelsens undersøgelsesbevilling. Det skal bemærkes, at en sådan offentliggørelse ikke nødvendigvis betyder, at det pågældende indlæg giver udtryk for Miljøstyrelsens synspunkter. Offentliggørelsen betyder imidlertid, at Miljøstyrelsen finder, at indholdet udgør et væsentligt indlæg i debatten omkring den danske miljøpolitik.

Må citeres med kildeangivelse.

Indhold

Forord	5
Resumé	7
Summary and Conclusion	9
1. Sammenfatning	11
1.1 Evalueringsspørgsmål	11
1.2 Evaluering af to videncentre.....	14
1.3 Overvejelser af yderligere samkøring af de to videncentre	15
1.4 Vurdering af videncentrenes forskningsbaserede myndighedsrådgivning.	15
1.5 Vurdering af videncentrenes arbejde med information og rådgivning til interessenter.....	16
1.6 Vurdering af centrenes governancestruktur og fremtidig finansiering.....	16
1.7 Finansiering og økonomi	16
2. Samarbejde mellem Videncentrene	19
2.1 Det aktuelle samarbejde	19
2.2 Vurdering af yderligere samkørsel og samarbejde	19
2.3 Vurdering af det faglige samarbejde	20
3. Styrelsernes vurdering og brug af videncentrene i forhold til deres myndighedsudøvelse.	21
3.1 Videnscenter for Allergi.....	21
3.2 Videnscenter for Duft- og Kemikalieoverfølsomhed.	22
3.3 Sundhedsstyrelsen – vurdering af videncentrene	23
4. Interessenter og samarbejdspartnere	25
4.1 Astma-Allergi Danmark.....	25
4.2 MCS-foreningen - foreningen for duft og kemikalieoverfølsomme.....	25
4.3 Forbrugerrådet.....	26
4.4 Sammenfatning.....	27
5. Videncentrenes økonomi og finansiering	29
5.1 Videncentrenes økonomi.....	29
5.1.1 Videnscenter for Allergi.....	29
5.1.2 Videnscenter for Duft- og Kemikalieoverfølsomhed.....	30
5.2 Anvendelse af basismidlerne 2011	31
Bilag 1: Videnscenter for Allergi og Videnscenter for Duft- og Kemikalieoverfølsomhed	33

Forord

Videncenter for Allergi blev etableret i 2001, mens Videncenter for Duft- og Kemikalieoverfølsomhed blev etableret i 2006. I forbindelse med vedtagelsen af Kemikaliehandlingsplanen 2006-2009 blev det politisk vedtaget at begge videncentres basisbevilling finansieres af Miljøstyrelsen

Som led i Kemikaliehandlingsplanen 2010-2013 blev aftalt følgende:

”Der afsættes 5 mio. kr. årligt til den fortsatte drift af Videncenter for Allergi, og der afsættes 3 mio. kr. årligt til den fortsatte drift af Videncenter for Duft- og Kemikalieoverfølsomhed i perioden 2010-2013. Videncenter for Allergi og Videncenter for Duft- og Kemikalieoverfølsomhed evalueres i 2012, hvor en eventuel samkøring vurderes”.

Denne rapport udgør den evaluering, som skal danne grundlag for en beslutning om en eventuel samkøring.

Formålet med evalueringen er at give et grundlag for at vurdere den fremtidige vidensopbygning i videncentrene og danne baggrund for en drøftelse om det fremtidige samarbejde om centrenes virkefelt mellem Sundheds- og Forebyggelsesministeriet og Miljøministeriet.

Der er tale om en kvalitativ evaluering med interview med den daglige ledelse af de to videncentre og interview med samarbejdspartnere herunder primært medarbejdere i Miljøstyrelsen og Sundhedsstyrelsen samt interessenter og øvrige samarbejdspartnere.

Evalueringen er foretaget i oktober måned 2012

Evalueringen er gennemført af Karl Vogt-Nielsen og Finn Kenneth Hansen, CASA:

CASA

November 2012

Resumé

Evaluering af Videncenter for Allergi og Videncenter for Duft- og Kemikalieoverfølsomhed.

Der er gennemført en evaluering af de to videncentre bl.a. med fokus på muligheden for sammenlægning. Det er vurderingen, at videncentrene bør videreføres som to selvstændige videncentre med den samme administrative og driftsmæssige samkørsel og samme faglige samarbejde som i dag. Der er tale om to centre, som yder en omfattende og kvalificeret forskningsbaseret viden på deres respektive områder, kontaktallergi samt duft- og kemikalieoverfølsomhed.

De to videncentre adskiller sig fagligt fra hinanden - allergi overfor kemiske stoffer (kontaktallergi) og duft- og kemikalieoverfølsomhed er to væsensforskellige felter. Kontaktallergi udløses ved hudkontakt med små kemiske stoffer, medens det endnu er uafklaret, hvorfor nogle mennesker oplever symptomer i forbindelse med udsættelse for dufte og andre luftbårne kemiske stoffer. Det vurderes derfor ikke for hensigtsmæssigt at arbejde for en faglig integration af de to videncentre.

Såvel Miljøstyrelsen som Sundhedsstyrelsen udtrykker meget stor nytteværdi af de to centre og ønsker aktiviteterne fortsat. Dette understøttes af andre aktører, som anvender den producerede viden. Denne samlede viden er ikke alene til gavn for myndighederne og deres myndighedsudøvelse, men også for kommuner og arbejdsgivere som konfronteres med borgere og ansatte, der er ramt af allergi eller duft- og kemikalieoverfølsomhed samt til gavn for læger og patienter med hensyn til information og rådgivning.

Miljøstyrelsens nyttiggørelse af centrenes viden sker primært via hyppig kontakt med centerledelsen som grundlag for dokumentation og fx eksperthjælp i forhold til EU-tiltag og EU-forhandlinger. EU-arbejdet er særlig udpræget i samspillet med Videncenter for Allergi. Endvidere foregår der hyppig sparring med centerledelsen i tilknytning til regulering af området og besvarelse af fx folketingsspørgsmål.

For begge videncentre gælder, at de betyder en markant aflastning i forhold til borgerhenvendelser. Ikke alene for myndighederne, men også for kommuner, læger og arbejdsgivere som er i berøring med personer, som er plaget af allergi eller overfølsomhed.

Det er vurderingen, at begge videncentre lægger vægt på information. Det gælder deres hjemmeside og det gælder information i form af artikler i blade og oplæg på seminarer, konferencer og årsmøder. Myndigheder og interessenter lægger vægt på den forskningsbaserede viden, og det er vurderingen, at denne skaber tillid til de resultater, som de kommer frem med.

Begge centre finansieres ved en basisbevilling fra Miljøstyrelsen på 5.8 mio. Kr. til Videncenter for Allergi og 3.4 mio. kr. til Videncenter for Duft- og Kemikalieoverfølsomhed. Derudover modtager centrene ekstern finansiering primært via fonde til forskningsprojekter, hvor Videncenter for Allergi de seneste år har indhentet midler i størrelsesordenen 3.4 mio. kr. mens Videncenter for Duft- og Kemikalieoverfølsom har indhentet midler i størrelsesordenen 150-350.000 kr.

Det vurderes af centrene, at det er vanskeligt at øge den eksterne finansiering alene ved ansøgning af forskningsmidler. Det kan dog nærmere overvejes at undersøge, om der findes fonde, som vil

indgå i en samfinansiering med fokus på ph.d.-projekter. Derudover kan undersøges muligheden for et samarbejde med patientforeningen Astma-Allergi Danmark med henblik på økonomisk samarbejde på allergiområdet.

De to videntcentre er i dag tæt integreret økonomisk hos Gentofte Hospital, hvilket betyder, at der ikke udarbejdes regnskaber for videntcentrenes samlede aktiviteter, men særskilt for basisbevillingen fra Miljøstyrelsen. Derfor er det vanskeligt at få et samlet økonomisk overblik over de enkelte centres aktiviteter og ressourcer. Det kan således være hensigtsmæssigt, at der fremover bliver udarbejdet samlede regnskaber for hvert af de to videntcentre.

Summary

Evaluation of the National Allergy Research Centre and the Danish Research Centre for Chemical Sensitivities

An evaluation of the two centres has been conducted, focusing on a possible merger. The evaluation assesses that the centres should continue as two independent centres with the same administrative and operational coordination and the same technical collaboration as today. The two centres provide comprehensive and qualified research-based knowledge within their respective fields; contact allergies and chemical sensitivities.

Technically, the two centres differ from each other; allergy to chemical substances (contact allergy) and chemical sensitivity are two essentially different fields. Contact allergy is triggered by skin contact with chemical substances. However, with respect to chemical sensitivities, it is still unknown why some people experience symptoms when exposed to scents and other airborne chemical substances. Therefore, working towards technical integration of the two centres is deemed inappropriate.

According to the Danish EPA as well as the Danish Health and Medicines Authority, the two centres serve a very useful purpose, and both authorities want their activities to continue. This is supported by other players who utilise the knowledge generated by the two centres. The collective knowledge not only benefits the authorities and their exercise of authority, but also municipalities and employers confronted with challenges involving citizens and employees suffering from allergies or chemical sensitivities, as well as physicians and patients with regard to information and advice.

The Danish EPA's utilisation of the centres' knowledge is primarily through frequent contact with the centre management to obtain documentation and expert help in relation to EU initiatives and EU negotiations etc. The EU work is particularly extensive in the interplay with the National Allergy Research Centre. Moreover, frequent professional discussions with management at both centres are carried out in connection with regulation of the area and replies to parliamentary questions etc.

Both centres provide significant assistance in relation to citizen inquiries. Not only for the authorities, but also for municipalities, physicians and employers who are in contact with people suffering from allergies or hypersensitivity.

Both centres are assessed to place great emphasis on information. This applies to their websites as well as information in the form of articles in magazines and presentations at seminars, conferences and annual meetings. Authorities and stakeholders stress the importance of the research-based knowledge, and this knowledge is assessed to build confidence in the results provided by the centres.

Both centres are financed by a basic allocation from the Danish EPA of DKK 5.8 million to the National Allergy Research Centre and DKK 3.4 million to the Danish Research Centre for Chemical Sensitivities. Furthermore, the centres receive external financing, primarily through foundations for research projects. In recent years, the National Allergy Research Centre has obtained funds of DKK 3.4 million, whereas the Danish Research Centre for Chemical Sensitivities has obtained funds of DKK 150,000-350,000 from these foundations.

In the opinion of the centres themselves, increasing the external financing through applications for research funding alone would be difficult. However, there is reason to consider investigating whether there are foundations that are willing to enter into co-financing with focus on PhD projects. Furthermore, the possibility of collaboration with the patients' association, Asthma-Allergy Denmark, could be looked into in order to establish financial collaboration in the allergy area.

Today, the two centres are closely integrated financially at Gentofte Hospital, which means that there are no financial statements for the total activities of the centres, but only separate accounts for the basic allocation from the Danish EPA. Therefore, it is difficult to get an full financial overview of the activities and resources of the individual centres. Therefore, in future it may be appropriate to prepare full accounts for each of the two centres.

1. Sammenfatning

1.1 Evalueringsspørgsmål

Evalueringen skal give et grundlag for at vurdere den fremtidige vidensopbygning i videncentrene og danne baggrund for en drøftelse af det fremtidige samarbejde om centrenes virkefelt mellem Sundheds- og Forebyggelsesministeriet og Miljøministeriet. Evalueringen har taget afsæt i 7 evalueringsspørgsmål, der besvares nedenfor.

Spørgsmål 1:

Bør de to videncentre videreføres?

Det er vurderingen, at de to videncentre bør videreføres som to videncentre og med den samme administrative og driftsmæssige samkørsel og samme faglige samarbejde som i dag. Der er tale om to centre, som yder en omfattende og kvalificeret forskningsbaseret viden på deres respektive områder kontaktallergi og duft- og kemikalieoverfølsomhed og holder sig ajour med viden på områderne. Såvel Miljøstyrelsen som Sundhedsstyrelsen udtrykker meget stor nytteværdi af de to centre og ønsker aktiviteterne fortsat. Dette understøttes af andre aktører, som udnytter den producerede viden. Denne samlede viden giver grundlag for oplysning om disse områder, som er til gavn for myndighederne og deres myndighedsudøvelse og til gavn for læger og patienter med hensyn til information og rådgivning.

Spørgsmål 2:

Hvilke fordele og ulemper vil der være ved at alle, eller dele af, videncentrenes drifts- og administrationsaktiviteter yderligere samkøres eller eksternaliseres?

Det er vurderingen, at det ikke er en reel option at gennemføre yderligere samkøring af drifts- og administrationsaktiviteter. Dette skyldes, at de to centre allerede har et stort set optimalt samarbejde på IT- og rådgivningsområdet og hvad angår sekretærfunktionen. Der vil således ikke kunne opnås en yderligere effektivisering eller optimering, ved at centrene organisatorisk sammenlægges.

Driftsudgifter og administration af centrene varetages i dag ikke af centrene selv, men finansieres ved, at der af bevillingerne betales et overhead på 20 % af lønudgifterne til Gentofte Hospital, som varetager alle drifts- og administrative funktioner på linje med andre afdelinger på hospitalet. Udgiften hertil er således uafhængigt af, om centrene formelt er to eller en organisation. Der betales ikke husleje.

Såfremt centrene skulle etablere sig i egne lokaler og etablere selvstændig drift og administration, vurderes det, at udgiften hertil vil blive noget højere end i den nuværende situation, hvor centrene er integreret i hospitalet, og alene betaler et overhead-bidrag herfor.

Spørgsmål 3:

Hvilke fordele og ulemper vil der være ved at alle, eller dele af, videncentrenes faglige aktiviteter samkøres (baseret på de foreliggende fagligt videnskabelige evalueringer af videncentrene og interview med Sundhedsstyrelsen og Miljøstyrelsen)?

De to videncentre adskiller sig fagligt fra hinanden - allergi overfor kemiske stoffer (kontaktallergi) og duft- og kemikalieoverfølsomhed er to væsensforskellige felter. Kontaktallergi udløses ved hudkontakt med små kemiske stoffer, medens det endnu er uafklaret, hvorfor nogle mennesker oplever symptomer i forbindelse med udsættelse for dufte og andre luftbårne kemiske stoffer.

Der foregår i dag et fagligt samarbejde, hvor det er relevant fx i forhold til ph.d.-kurser, men det er vurderingen, at der ikke er nogen nytteværdi ved at samkøre de faglige aktiviteter, da der er tale om to helt forskellige områder, som ikke har noget fagligt videnskabeligt overlap. Det er vigtigt, at den udviklede viden opsamles og formidles hver for sig.

Fagligt bevæger de to emner sig i vidt forskellig retning, og ingen af de involverede aktører i evalueringen kan se nogen nytteværdi ved samkøring. Tværtimod er der givet klart udtryk for, at en samkøring forekommer meningsløs.

Endvidere er myndighedsnyttiggørelsen af den producerede viden tæt forankret hos videntcenterledelsen, og en fælles ledelse vil ikke kunne varetage vidensformidlingen på begge områder, da der netop er tale om to forskellige videnskabelige problemstillinger.

Spørgsmål 4:

Er centrenes governancestruktur hensigtsmæssig og understøtter sammensætningen af videntcenterenes bestyrelser videntcenterenes formål?

Begge videntcentre har en styregruppe/følgegruppe. Evalueringen giver ikke anledning til at foreslå ændringer i sammensætningen. Formålet er at påse, at videntcentrene handler i overensstemmelse med deres formål. På møderne er der information om forskningen og udviklet ny viden, ligesom der er information om faglige og politiske initiativer fra styrelsernes side. Centrene har stor frihed til at vælge og prioritere deres forskning.

Det bør overvejes, om der med fordel kan udarbejdes egentlige strategiske aftaler i samarbejdet mellem myndigheder og videntcentre, hvilket dog forudsætter, at der fra myndighedsside kan peges på, hvilken viden man efterspørger. Imod dette taler, at det netop er den frie struktur i dag, der producerer viden, som kan nyttiggøres af myndighederne.

Spørgsmål 5:

Hvad er omfanget og kvaliteten af centrenes forskningsbaserede myndighedsrådgivning, og herunder videntcenterenes rolle og betydning for myndighedernes arbejde og disses øvrige aktiviteter indenfor områderne duft- og kemikalieoverfølsomhed samt allergi overfor kemiske stoffer? Hvorledes bør det fremtidige samarbejde om centrenes virkefelt mellem Sundheds- og Forebyggelsesministeriet og Miljøministeriet foregå?

Myndighedernes nyttiggørelse af centrenes viden sker primært via hyppig kontakt med centerledelsen som grundlag for dokumentation og eksperthjælp i forhold til EU-tiltag og EU-forhandlinger. Endvidere foregår der hyppig sparring med centerledelsen i tilknytning til regulering af området og besvarelse af fx folketingsspørgsmål. Disse aspekter er særlig udpræget i samspillet med Videntcenter for Allergi.

For begge videntcentre gælder, at det betyder en aflastning i forhold til borgerhenvendelser. Ikke alene for myndighederne, men også for kommuner, læger og arbejdsgivere som er i berøring med personer, som er plaget af allergi eller overfølsomhed. Der er her tale om opgaver, som myndighederne ellers skulle have varetaget.

Evalueringen peger på, at samarbejdet mellem Sundheds- og Forebyggelsesministeriet og Miljøministeriet – i praksis Sundhedsstyrelsen og Miljøstyrelsen – fungerer fint. Videntcentre finansieres under kemikaliehandlingsplanen, der henhører under Miljøministeriet,

Videntcentre befinder sig aktivitetsmæssigt i et krydsfelt mellem Ministeriet for Forskning, Innovation og Videregående Uddannelser, Sundheds- og Forebyggelsesministeriet og Miljøministeriet.

Hos Miljøstyrelsen indgår videncentrene som led i arbejdet med kemikalier, som er et prioriteret arbejdsområde i Miljøstyrelsen. I Sundhedsstyrelsen er forebyggelse af allergi et indsatsområde, og styrelsen rådgiver blandt meget andet Ministeriet for Sundhed og Forebyggelse og myndigheder, der regulerer miljøfaktorer, om helbredseffekter af miljøfaktorer ud fra en samlet viden om befolkningens sundhedstilstand, og hvad der kan påvirke sundheden. Det vurderes ikke som muligt herfra at indgå i finansieringen af videncentrene.

Hvis videncentrene blev "rene" forskningsinstitutioner, vil båndet til myndighederne med stor sandsynlighed blive brudt, og funktionen som "aflaster" for myndigheder ophøre.

Videncentrene og samarbejdet mellem myndighederne vil kunne fortsætte under de givne forhold, men det er vurderingen, at der kan opnås en synergieffekt, såfremt Sundhedsstyrelsen fik øgede mulighed for at indgå i et tættere koordineret samarbejde med Miljøstyrelsen i videreformidlingen af den producerede viden. Der tænkes her fx på fælles kampagnetiltag, der inddrager aktører på tværs af de to ressortområder.

Iværksættes eksempelvis en ny kemikaliehandlingsplan fra 2014, bør det overvejes, om der heri kan afsættes midler til at fremme et øget samarbejde om koordinerede tiltag til formidling af den producerede viden hos videncentrene, dvs. at der heri indgår særlige midler til Sundhedsstyrelsens indsats.

Med henvisning til den relativt store forskningsaktivitet i centrene kan det endvidere overvejes om, videncentrene og de tilhørende aktiviteter i de to styrelser kan forankres som et program, der finansieres som led i aftalerne om forskningspuljen fx under Det Strategiske Forskningsråd. Det er dog vigtigt, at midlerne knyttes til de to ministerier, så det nuværende forhold mellem centrene og myndighederne opretholdes.

Spørgsmål 6:

Hvad er betydningen af videncentrenes arbejde med information og rådgivning til interessenter?

Det er vurderingen at begge videncentre lægger vægt på information. Det gælder deres hjemmeside, og det gælder information i form af artikler i blade og oplæg på seminarer, konferencer og årsmøder. Interessenterne lægger vægt på den forskningsbaserede viden, og det er vurderingen, at denne skaber tillid til de resultater, som de kommer frem med og i det hele taget giver troværdighed.

Patientforeningerne er meget tilfredse med den rådgivning, som findes på hjemmesiden, og i det hele taget med den information og rådgivning, som ydes af videncentrene. Mange medlemmer benytter hjemmesiderne og rådgivningen i videncentrene. Patientforeningerne har egen rådgivning, og der er tale om gensidig henvisning med videncentrene.

Interessenterne har en god kontakt med videncentrene, og spørgsmål og henvendelser bliver altid besvaret tilfredsstillende. Derudover er videncentrenes medarbejdere villige til at komme og holde oplæg om deres områder og nyt fra forskningsverdenen.

De to videncentre har tidligere været fælles om en kommunikationsmedarbejder. I dag er der ingen kommunikationsmedarbejder, og fra interessenter - herunder patientforeninger – peges der på et formidlingsbehov, således at den viden som centrene har og får kendskab til, kommer mere bredt og aktuelt ud. Formidlingsopgaverne lægger i dag beslag på den daglige ledelse – ressourcer, som kunne prioriteres anderledes.

Spørgsmål 7:

Hvilke muligheder er der for at finansiere videncentrenes aktiviteter via ikke-statslige midler, eventuelt på et ændret niveau?

Begge videncentre søger og modtager i dag bevillinger til konkrete forskningsprojekter som supplement til basisbevillingen. Som i den øvrige forskningsverden er der her stærk konkurrence med andre. Det vurderes af centrene selv, at det er vanskeligt at øge den eksterne finansiering alene ved ansøgning af forskningsmidler.

Det er langt overvejende Videncenter for Allergi, som kan rejse eksterne midler. I 2011 var det således 3,5 mio. kr.

Såfremt videncentrene alene skulle finansieres via eksterne midler, vil det kræve en flerårig aftale med en eller flere fonde, som vil gå aktivt ind i at understøtte disse faglige felter. Imidlertid betyder netop den tætte tilknytning til myndighederne og disses nyttiggørelse af den producerede viden, at det vurderes som vanskeligt at indgå en sådan aftale.

Det kan dog nærmere overvejes at undersøge, om der findes fonde, som vil indgå i en samfinansiering, hvor fondenes bevilling i givet fald er målrettet fx ph.d.-projekter. Dette vil i givet fald kræve et konkret udspil til mulige fonde herom.

En anden mulighed er at drøfte et finansielt samarbejde med patientforeningen Astma Allergi Danmark, der allerede i dag i begrænset omfang støtter forskning på allergiområdet. Endelig kan overvejes folkeindsamlinger til indsatsen mod allergi mv. jf. de indsamlinger som findes på fx kræftområdet.

1.2 Evaluering af to videncentre

Videncenter for Allergi blev etableret i 2001, mens Videncenter for Duft- og Kemikalieoverfølsomhed blev etableret i 2006. Begge videncentre er blevet oprettet med baggrund i et EU-udbud. I forbindelse med vedtagelsen af Kemikaliehandlingsplanen 2006-2009 blev det politisk vedtaget at begge videncentres basisbevilling finansieres af Miljøstyrelsen.

Det er Miljøstyrelsen, der står for udarbejdelse og styring af bevilling og kontrakter. Dette blev videreført og gentaget ved vedtagelsen af kemikaliehandlingsplanen 2010-2013 med årlige bevillinger på hhv. 5 mio. kr. til Videncenter for Allergi og 3 mio. kr. til Videncenter for Duft- og Kemikalieoverfølsomhed som basisbevilling fra Miljøstyrelsen.

Ifølge Kemikaliehandlingsplanen 2010-2013, skal der i 2012 gennemføres en evaluering af de to videncentre, og det skal blandt andet vurderes, om centrene skal fortsætte individuelt eller samkøres.

”Der afsættes 5 mio. kr. årligt til den fortsatte drift af Videncenter for Allergi, og der afsættes 3 mio. kr. årligt til den fortsatte drift af Videncenter for Duft- og Kemikalieoverfølsomhed i perioden 2010-2013. Videncenter for Allergi og Videncenter for Duft- og Kemikalieoverfølsomhed evalueres i 2012, hvor en eventuel samkøring vurderes.” (Kemikaliehandlingsplanen 2010-2013).

Evalueringen skal primært fokusere på videncentrenes drift- og administration samt omfanget, kvaliteten og relevansen af den forskningsbaserede myndighedsrådgivning. I forhold til den videnskabelige kvalitet af centrenes faglige forskning og videnskabelige arbejde er der allerede udarbejdet nylige eksterne evalueringer.

Evalueringen skal give et grundlag for at vurdere den fremtidige vidensopbygning i videncentrene og danne baggrund for en drøftelse om det fremtidige samarbejde om centrenes virkefelt mellem Sundheds- og Forebyggelsesministeriet og Miljøministeriet.

1.3 Overvejelser af yderligere samkøring af de to videncentre

De to videncentre er begge beliggende på Matriklen Gentofte Hospital, og organisatorisk hører de under Region Hovedstaden. Medarbejdere i de to centre er ansat under Gentofte Hospital, med hvad det indebærer for løn - og arbejdsforhold. Der betales ikke husleje ud af centrenes budget, men der betales et årligt beløb til administration i forhold til regnskab og løn og personaleforhold. Derudover betaler hospitalet lønnen til leder af Videncenter for Allergi.

De to centre er organisatorisk placeret under Dermato-Allergologisk afdeling på Gentofte Hospital, som begge centre har et godt og nært samarbejde med. De to centre har et samarbejde angående drift og administration, idet de har en fælles sekretær og en fælles IT- medarbejder og er fælles om en forskningssygeplejerske. Tidligere har de to centre været fælles om en kommunikationsmedarbejder. Dette varetages nu ad hoc og mindre opgaver udføres af den daglige leder. Er der tale om større formidlingsopgaver købes eksterne konsulenter til opgaverne.

Hvad angår det faglige er begge centre organiseret omkring ph.d.-studerende, som forsker i forskellige emner. Dette giver grundlag for et fælles fagligt miljø omkring kurser og uddannelser. Omkring forskningsprojekterne er der derimod tale om meget forskellige tilgange og forskellige emner, at der ikke vil være grundlag for at knytte de to centre mere sammen, end det der foregår i dag mellem ph.d.-studerende. Fagligt bevæger de to emner sig i vidt forskellig retning, og ingen af de involverede personer i evalueringen kan se nogen nytteværdi ved samkøring. Tværtimod er der givet klart udtryk for, at en samkøring ud over det faglige fælles miljø som eksisterer i dag, forekommer meningsløs.

Hvad angår samkørsel har de to videncentre tidligere været fælles om en kommunikationsmedarbejder. I dag er der ingen kommunikationsmedarbejder, og fra interessenter – herunder patientforeninger – peges der på et formidlingsbehov, således at den viden centrene har og får kendskab til, kommer mere bredt og aktuelt ud. Formidlingsopgaverne lægger i dag beslag på den daglige ledelse – ressourcer, som kunne prioriteres anderledes.

1.4 Vurdering af videncentrenes forskningsbaserede myndighedsrådgivning.

"Miljøstyrelsen Kemikalier" finder grundlæggende, at styrelsen har meget stor nytteværdi af Videncenter for Allergi. Miljøstyrelsen fremhæver følgende punkter i myndighedsudnyttelsen:

1. Udvikling af dokumentation som basis for EU-tiltag
2. Eksperthjælp knyttet til EU-forhandlinger
3. Sparring til brug ved konkret sagsbehandling – regulering af området
4. Sparring til brug ved besvarelser af Folketingsspørgsmål
5. Input til informationskampagner
6. Aflastning i forhold til borgerhenvendelser

Det samme gælder Sundhedsstyrelsen, som fremhæver følgende punkter:

1. Videnopbygning og udveksling via deltagelse i Styregruppe-/Følgegruppemøder
2. Samarbejde om formidlingsopgaver
3. Sparring til brug ved konkret sagsbehandling
4. Sparring herunder besvarelse af Folketingsspørgsmål – rådgivning og information
5. Aflastning i forhold til borgerhenvendelser

"Miljøstyrelsen Kemikalier" finder grundlæggende, at styrelsen har meget stor nytteværdi af Videncenter for Duft og Kemikalieoverfølsomhed. Det samme gælder Sundhedsstyrelsen.

Begge styrelser fremhæver følgende punkter i myndighedsudnyttelsen:

1. Udvikling af viden og dokumentation
2. Sparring til brug ved konkret sagsbehandling
3. Aflastning i forhold til borgerhenvendelser

Der er et godt samarbejde mellem Miljøstyrelsen og Sundhedsstyrelsen og gensidig information omkring myndighedsopgaverne i forhold til de to områder, ligesom der er en fælles interesse og opbakning til den faglige og forskningsbaserede udvikling på centrene. Begge styrelser er afhængig af den viden som opsamles i videncentrene og bidrager afgørende til deres respektive myndighedsudøvelse.

1.5 Vurdering af videncentrenes arbejde med information og rådgivning til interessenter

Det er vurderingen, at begge videncentre lægger vægt på information. Det gælder deres hjemmeside, og det gælder information i form af artikler i blade og oplæg på seminarer, konferencer og årsmøder.

Rådgivningssiden varetages telefonisk i det ene videncenter, ved at der er en åben rådgivning en gang ugen, hvor en fast tilknyttet forskningssygeplejerske besvarer henvendelser. Der er mange henvendelser og der er tale om et svagt stigende antal henvendelser. Det er både fra borgere og virksomheder m.m.

I det andet center er der åben for rådgivning alle ugens dage. Der foretages ikke registreringer af, hvor mange henvendelser der er telefonisk.

Forskellige interessenter – herunder patientforeninger – er meget tilfredse med den rådgivning, som findes på hjemmesiden, og i det hele taget med den information og rådgivning som ydes af videncentrene. Der bliver altid givet svar på spørgsmål. Videncentrenes medarbejdere er villige til at komme og holde oplæg om deres områder og nyt fra forskningsverdenen.

1.6 Vurdering af centrenes governancestruktur og fremtidig finansiering

Begge videncentre har en styregruppe/følgegruppe. I Videncenter for Allergi hedder det styregruppe og i Videncenter for Duft- og Kemikalieoverfølsomhed hedder det følgegruppe. Formanden i begge grupper er Miljøstyrelsen. Ud over Miljøstyrelsen er Sundhedsstyrelsen og Dermato-Allergologisk afdeling på Gentofte hospital repræsenteret i begge grupper. Derudover er forskningen repræsenteret i følgegruppen/styregruppen. Grupperne har samme funktion i de to centre, selv om de benævnes forskelligt. De påser, at videncentrene handler i overensstemmelse med deres formål og er ansvarlig for den videnproduktion, som foregår i videncentrene. Grupperne er samtidig forum for en gensidig informations udveksling. Det gælder den nyeste forskning og resultaterne af denne, ligesom styrelserne fortæller, hvad der er af faglige og politiske initiativer.

Begge videncentre finder det naturligt, at de har tilknytning til Miljøstyrelsen, da de begge har fokus på kemikalier – dog med et forskelligt sigte og fokus.

1.7 Finansiering og økonomi

Begge centre finansieres ved en basisbevilling alene fra Miljøstyrelsen. Det er 5,8 mio. kr. til Videncenter for Allergi og 3,4 mio. kr. til Videncenter for Duft- og Kemikalieoverfølsomhed. Derudover er der en ekstern finansiering primært via fonde til forskningsprojekter, hvor Videncenter for Allergi de seneste år har indhentet midler i størrelsesordenen 3,4 mio. kr. mens Videncenter for Duft og Kemikalieoverfølsomhed har indhentet midler i størrelsesordenen 150-350.000 kr. primært til forskningsprojekter.

Sundhedsstyrelsen bidrager ikke løbende til videncentrene, men har bl.a. bidraget med økonomiske midler til opbygning af Videncenter for Allergis kliniske database i kontaktallergi inkl. relaterede

projekter i forhold til denne. Derudover har styrelsen finansieret et ph.d.-studium. Sundhedsstyrelsen har i alt bidraget med ca. 10 mio. kr. over årene.

Den eksterne finansiering er bevilling på ansøgninger til konkrete forskningsprojekter. Som i den øvrige forskningsverden søges der om midler til yderligere forskning, og de to videncentre er her i stærk konkurrence med andre både fagligt og indholdsmæssigt. Det vurderes af centrene selv som værende vanskeligt at øge den eksterne finansiering alene ved ansøgning af forskningsmidler.

Ud over basisbevillingen er der tale om både direkte og indirekte finansiering fra Dermato-Allergologisk afdeling på Gentofte Hospital i form af at stille lokaler til rådighed for de to videncentre og direkte betale lønnen til den daglige leder af Videncenter for Allergi. Derudover er der tale om ressourcebidrag fra læger og andre i afdelingen, som påvirker centrets både kvantitative og kvalitative forskningsproduktion. Den store forskningsproduktion kunne ikke lade sig gøre uden bidrag fra en række af afdelingens forskere.

De to videnscentre udarbejder i dag alene et regnskab for den del af finansieringen, der kommer fra Miljøstyrelsen. For at få et samlet overblik over centrenes økonomi, bør det overvejes at anmode hver af de to centre om at udarbejde et samlet centerregnskab, der omfatter den samlede aktivitet og finansiering heraf.

2. Samarbejde mellem Videncentrene

2.1 Det aktuelle samarbejde

De to videncentre ledes hver af en centerleder, som har den daglige ledelse. I Videncenter for Allergi er det speciallæge dr. med. Jeanne Duus Johansen og i Videncenter for Duft- og Kemikalieoverfølsomhed er det forskningsleder Sine Skovbjerg.

De to centre er begge beliggende på matriklen Gentofte hospital og organisatorisk hører de under Region Hovedstaden og medarbejdere i de to centre er ansat under Gentofte Hospital med hvad det indebærer for løn- og arbejdsforhold. Der betales ikke husleje men der betales et årligt beløb til administration i forhold til regnskab og løn og personaleforhold Derudover betaler hospitalet lønnen til leder af Videncenter for Allergi

De to centre er organisatorisk under Dermato-Allergologisk afdeling på Gentofte Hospital, som begge centre har et godt og nært samarbejde med.

De to centre har et samarbejde angående drift- og administration, idet de har en fælles sekretær og en fælles IT-medarbejder, på den måde at de begge er ansat i Videncenter for Allergi og figurerer på deres regnskab, men varetager opgaver i begge videncentre i forhold til behov.

Der er ansat en forskningssygeplejerske, som er ansat i Videncenter for Duft- og Kemikalieoverfølsomhed og figurerer på deres regnskab, men som arbejder i begge centre på den måde, at hun 4 dage om uge arbejder i Videncenter for Duft og Kemikalieoverfølsomhed og en dag om ugen i Videncenter for Allergi.

De to centre har tidligere haft en fælles kommunikationsmedarbejder, men da de store opgaver omkring etablering af hjemmeside var løst, var der ikke mere behov for en kommunikationsmedarbejder. Opgaver mht. til hjemmeside, bibliotek (litteratur) og mindre formidlingsopgaver varetages af den daglige leder i samarbejde med IT-medarbejderen. Er der tale om større formidlingsopgaver købes eksterne konsulenter til opgaverne.

Inden for kort tid skal begge centre ind i nye lokaler på matriklen. De to centre vil stadig være adskilt, ikke etagemæssigt, men der vil være mere fælles i de nye lokaler.

2.2 Vurdering af yderligere samkørsel og samarbejde

I de to centre mener man, at der med den nuværende organisering er opnået en optimal situation og udnyttelse af det fælles med de ressourcer, som man har i dag. Der hældes til i begge centre at prioritere at anvende så optimale midler til forskning som muligt og frembringelse af ny viden. Ingen af de daglige ledere kan pege på aktiviteter, som man kunne overveje at dele, og der kan ikke umiddelbart peges på aktiviteter, som skulle kunne bidrage til yderligere samkørsel. Begge centre har fuldtidsforskere i form af seniorforskere og ph.d.-studerende.

Hvad angår det faglige er det opfattelsen, at de emnemæssigt ligger langt fra hinanden. Det lå til grund for oprettelsen af Videncenter for Duft- og Kemikalieoverfølsomhed, at der var en synergieffekt ved at lade det nye videncenter ligge tæt i forbindelse med Videnscenter for Allergi. Der er imidlertid tale om to centre, som har helt adskilte fag - og forskningsområder.

Begge centre gør brug af ph.d.-studerende og i den forbindelse af der tale om et fagligt samarbejde med afholdelse af fælles undervisning og seminar og afholde fælles konferencer. Begge centre samarbejder i højere grad med andre institutter, som de har fælles fagligt samarbejde og tilhørsforhold til.

Begge centre har organisatorisk en styregruppe/følgegruppe. I Videncenter for Allergi hedder det styregruppe og i Videncenter for Duft- og Kemikalieoverfølsomhed hedder det følgegruppe. De har begge samme funktioner; at varetage og fastholde arbejdet i forhold til målsætningerne eller formålet med centerne. For nogle repræsentanter er der tale om, at det er samme person som sidder i begge hhv. styregruppe/følgegruppe. Det gælder repræsentanten for Sundhedsstyrelsen som sidder i begge grupper, mens der er opdeling i forhold til Miljøstyrelsen. Det er også samme person, der repræsenterer Gentofte Hospital i grupperne.

2.3 Vurdering af det faglige samarbejde

Det er opfattelsen blandt repræsentanter fra styrelserne og følgegruppepersoner og styregruppepersoner, at der er tale om to forskellige videncentre, som er forskellige med hensyn til tilgang og undersøgelser af mekanismer.

Repræsentanten fra Miljøstyrelsen (Kemikalier), som er medlem af følgegruppen i Videncenter for Duft- og Kemikalieoverfølsomhed mener, at det vil være en udfordring at samkøre de to videncentre mere end i dag. Det er opfattelsen, at der allerede administrativt er en samkøring, og at centerne har opnået en så optimal situation, som det er muligt med de givne rammer. Det er vurderingen, at det vil være svært at sparre mere, end det der allerede bliver gjort i dag. Det er derfor foretrukket at holde dem adskilt, men at bevare den gode faglige udveksling, som foregår i dag.

Repræsentanten for Miljøstyrelsen (Kemikalier), som er medlem af styregruppen i Videncenter for Allergi mener, at der er tale om to forskellige videncentre, idet det er forskellige problemkomplekser, de arbejder med. Det er også her opfattelsen, at der er en driftssamkørsel omkring hjemmeside og det administrative og derfor svært at se yderligere besparelsesmuligheder.

Repræsentanten for Sundhedsstyrelsen, som er medlem af styregruppe/følgegruppe i begge videncentre mener, at der fagligt er tale om to forskellige videncentre med fokus på helt forskellige mekanismer, og derfor ikke et fagligt grundlag for at slå dem sammen. Samtidig er det opfattelsen at de kører driftsmæssigt sammen i den udstrækning, de kan, med fælles sekretær og fælles IT-medarbejder, og der hvor det er gavnligt, er der et fagligt fællesskab.

3. Styrelsernes vurdering og brug af videncentrene i forhold til deres myndighedsudøvelse.

Videncentrene er oprettet med henblik på at støtte op om de forskellige myndighedsbeføjelser, som udgangspunkt Miljøstyrelsen - men herunder også i samarbejde med Sundhedsstyrelsen - ville have i forhold til de to områder; kontaktallergi og duft- og kemikalieoverfølsomhed. I disse bestræbelser har det været vigtigt at etablere ny viden, hvilket er baggrunden for, at begge videncentre er forskningsbaserede og meget forskningstunge personalemæssigt og økonomisk.

3.1 Videnscenter for Allergi

Miljøstyrelsen Kemikalier, som sidder i styregruppen for Videnscenter for Allergi vurderer, at videncentret har en bred viden om allergi og har en tæt kontakt til patientverdenen og til forskningsverdenen. Det betyder, at centret fungerer som et videnscenter forstået som et center, som samler og genererer viden på området. Denne faglige viden er vigtig for Miljøstyrelsens myndighedsudøvelse i såvel udformning af lovgivning som rådgivning på allergiområdet.

Videncentret har med den store og brede viden på allergiområdet betydning for Miljøstyrelsens myndighedsrådgivning på allergiområdet både nationalt og i EU-sammenhæng og internationalt.

Miljøstyrelsen deltager i EU i arbejdet omkring allergi fra kosmetiske produkter, dels ved halvårige møder i en arbejdsgruppe omkring allergi, dels ved generelle møder tre gange årligt, hvor der kan være diskussionsemner omhandlende allergi. Miljøstyrelsen anser det for vigtigt, at de i forhandlinger i EU på allergiområdet er fagligt funderet – det vil sige kan fremlægge den nyeste viden og evidensbaserede viden på området.

I dette arbejde indgår Miljøstyrelsen i et samarbejde og samspil med videnscentret, idet Miljøstyrelsen bruger videncentrets viden på området. Samarbejdet og samspillet gælder i form af formøder eller forberedelse til møder i arbejdsgruppen for allergi. Det er også sådan, at Miljøstyrelsen tager centerlederen fra videncentret med til forhandlingerne i de halvårige allergimøder i EU. Videncentret indgår således som faglig sparringspartner i forhold til arbejdet i EU.

Derudover er der et samspil og samarbejde ad-hoc omkring politiske sager, der er fokus på fx aktuelt omkring hårfarver eller konserveringsmidler i maling, hvor videncentret besvarer spørgsmål og udarbejder notater til Miljøstyrelsen. Det gælder i forhold til pressehenvendelser og spørgsmål til ministeren.

Derudover anvendes videncentrets viden omkring kampagner, som Miljøstyrelserne sætter i værk omkring allergi overfor kemiske stoffer, hvor Videncentret bidrager med sin viden på området og er garant for, at kampagnerne er fagligt funderet.

Samspillet kommer også til udtryk i styregruppen, hvor Miljøstyrelsen bliver orienteret om de nyeste resultater på området, og samtidig kan oplyse om politiske initiativer og politiske spørgsmål omkring allergi. Styregruppemøderne handler om status og fremtid. Det er den samlede styregruppe, som er retningspåvirkende for den forskning, som tages op af centret. Videnscentret fremlægger deres planer for forskning som styregruppen så tager stilling til – ofte med stor opbakning. Baggrunden er, at det ofte er stofferne, der er bestemmende for, hvad der forskes i. Det er ikke sådan, at styrelsen bestiller eller kommer med konkrete forskningsopgaver til videnscentret.

Det er vurderingen, at det, der foregår på videncentret, er meget myndighedsrettet. Det kan konkret bruges og anvendes i Miljøstyrelsens myndighedsarbejde og kan kvalificere lovgivning og rådgivning samt informationer på området.

Miljøstyrelsen har stor gavn af videncentret på den måde, at centret virker som en aflastning for Miljøstyrelsen, hvad angår henvendelser fra borgere, virksomheder m.m.. Ved henvendelser til Miljøstyrelsen fra borgere, kan der henvises til centret og henvises til deres hjemmeside, som er meget informativ omkring allergiproblemer, og hvordan man skal forholde sig ved reaktioner på stoffer.

Hvad angår Sundhedsstyrelsens repræsentant i Videncentret for Allergi er det vurderingen, at videncentret bidrager til Sundhedsstyrelsens rådgivningsfunktioner på den måde, at Sundhedsstyrelsen anvender den viden, der kommer fra Videncentret og derudover ved henvendelser fx kan henvises til Videncentrets hjemmeside eller til Miljøstyrelsen.

I Sundhedsstyrelsen arbejdes der i dag mere bredt med kronikerområdet og dermed ikke så specifikt med allergiområdet som tidligere. Videncentret er således en vigtig samarbejdspartner. Der er et samarbejde og samspil omkring rådgivning og udarbejdelse af fælles materiale. Det skaber stor troværdighed at have videncentret inde over.

Sundhedsstyrelsen drager stor nytte af centret, det aflaster og giver input til myndighedsrollen. Hvad angår formidlingsmateriale bidrager videncentret på den måde, at de kvalificerer materialet. Følgegruppen/styregruppen er en god måde at holde sig ajour. Det er fælles for myndighederne – Sundhedsstyrelsen og Miljøstyrelsen. Det er opfattelsen, at styrelserne tænker fælles om videncentrene, og de er til gavn for begge styrelser. Det er dog vigtigt at betone, at videncentrene er skabt med udgangspunkt i Miljøstyrelsen.

Det var et krav, at videncentrene kom til at ligge i tilknytning til et hospital, idet mulighederne for viden om stoffernes helbredspåvirkninger findes via patienterne. Denne viden baseret på patienter er meget vigtig og særligt regionerne, som har behandlingsansvaret, har gavn af denne viden.

3.2 Videncentret for Duft- og Kemikalieoverfølsomhed.

Et videncentret er samlingspunkt for viden inden for et specifikt område. Denne viden er på begge videncentre forankret i en forskningsbaseret viden. Derudover har videncentrene en rådgivende og informativ rolle, i forhold til patienter der efterspørger viden – og i forhold til fx læger og socialarbejdere. Endelig har videncentrene til opgave at servicere og rådgive de to myndigheder Miljøstyrelse og Sundhedsstyrelsen.

Baggrunden for Videncentret er et politisk ønske om at få afklaring omkring kemikaliers rolle for personer med overfølsomhed i forhold til dufte og andre luftbårne kemiske stoffer fra forskellige produkter. Det skal ske på videnskabeligt grundlag - derfor initiativet omkring et Videncentret, som samler og genererer viden. Viden med henblik på blandt andet at afklare mekanismerne bag udviklingen af duft- og kemikalieoverfølsomhed og mulighed for forebyggelse.

Oprettelsen af Videncentret skete på baggrund af Rentolinsagen. Da der var tale om effekter efter udsættelse for luftbårne kemikalier blev Videncentret placeret under Miljøstyrelsen.

I Miljøstyrelsens myndighedsudøvelse på duft- og kemikalieoverfølsomhedsområdet bruges Videncentret løbende. Der er en almindelig dialog mellem styrelsen og Videncentret og der udarbejdes fælles meldinger på området. Derudover er der følgegruppen, som mødes tre gange om året med udveksling af informationer og ny viden – specielt forskningsresultaterne på området. Følgegruppen er formelt faglig.

Videncentret bidrager med to væsentlige ting til styrelsens myndighedsudøvelse. Det ene er forskningen, som er tilrettelagt med henblik på myndighedsopgaven men hvor der er tale om en langsigtet indsats. Det andet er, at Videncentret laver befolkningsundersøgelser, hvor de afdækker hyppigheden af duft- og kemikalieoverfølsomhed i befolkningen og gener i forbindelse med udsættelse for dufte og luftbårne kemiske stoffer. Denne viden bliver brugt i forbindelse med informationskampagner, som udarbejdes i et samspil med Videncentret.

Videncentret har også betydning på den måde, at der før var der mange sager/forespørgsler og henvendelser til styrelsen, som i dag varetages af videncentret. Med videncentret kan miljøstyrelsen på faglig baggrund henvise til videncentret.

Rådgivningen består af hjemmeside til patienter, læger, socialrådgivere og andre interessenter. Der er åben rådgivning en dag om ugen, hvor der gives konstruktiv rådgivning til borgere som har gener i forbindelse med udsættelse for dufte og luftbårne kemikalier.

Videncentret er en betydelig ressourcemæssig aflastning for Miljøstyrelsen.

Sundhedsstyrelsen arbejder med sagkyndige rådgivere og der er også en sagkyndig på miljøområdet. Men på området duft- og kemikalieoverfølsomhed har Sundhedsstyrelsen tillige mulighed for at anvende den viden, der er oparbejdet i Videncentret.

Sundhedsstyrelsen har derudover gavn af deltagelsen i følgegruppen, hvor der bliver informeret om den nyeste viden på området og om resultaterne af Videncentrets seneste forskning. Der er tale om et klart videninput. Sundhedsstyrelsen bruger denne viden i sit myndighedsarbejde i forbindelse med rådgivning information og vejledning, men drager også nytte af at kunne henvise borgere med ofte svære problemstillinger til Videncentret.

3.3 Sundhedsstyrelsen – vurdering af videncentrene

Begge centre tager udgangspunkt i EU-udbud og Sundhedsstyrelsen har været involveret i begge centres etablering. Miljøstyrelsen udformede udbuddene og de var til kommentar og høring i Sundhedsstyrelsen. Sundhedsstyrelsen har plads i begge følgegrupper, og funktionen er ens i begge.

Sundhedsstyrelsen har stor gavn af videncentrene på forskellig vis. Henvendelser til Sundhedsstyrelsen med forskellige spørgsmål på områderne giver anledning til kontakt til Videncentrene, som på forskellig vis er behjælpelige med sparring og input til besvarelser. Sundhedsstyrelsen henviser også til deres hjemmesider og deres rådgivning.

Der er også henvisning til videncentrene og deres materialer på Sundhedsstyrelsens hjemmeside.

Det er Sundhedsstyrelsens opfattelse, at Videncentrene leverer højt kvalificeret forskning og viden på de to områder. Der bliver lavet og leveret et godt og systematisk arbejde, som har en stor faglig kvalitet, som styrelsen ikke umiddelbart ville kunne indhente på anden måde.

Der er tale om et fagligt arbejde, som styrelsen anerkender og kan anvende i deres myndighedsopgave. Samtidig har den indhentede viden betydning for området og for borgere berørt af problemerne. Flere henvendelser som Sundhedsstyrelsen tidligere fik, går sandsynligvis til Videnscentrene, og det aflaster styrelsen.

Der er ikke overvejelser om, at bidrage til Videncentrenes finansiering ud over de økonomiske bidrag, som Sundhedsstyrelse har leveret over årene primært til etablering af den kliniske database i kontaktallergi. Det er fortsat vurderingen at begge videncentre yder betydelige faglige og samfundsmæssige bidrag til områderne.

4. Interessenter og samarbejdspartnere

4.1 Astma-Allergi Danmark.

Astma-Allergi Danmark har et godt samarbejde med Videncenter for Allergi. De deltager i de onsdagsmøder som holdes en gang imellem og tilmelder sig deres udbudte kurser, som vurderes at være af høj kvalitet.

De bruger videncentret som informationscenter, og omtaler ny forskning i deres blad til medlemmer. De følger i det hele taget meget med i den nye forskning om allergi, der kommer fra videncentret. Med hensyn til rådgivning henviser de til videncentret – specielt de svære tilfælde. Astma-Allergi Danmark har deres egen rådgivning med mange henvendelser.

Astma-Allergi Danmark bruger meget af den forskning, der kommer fra Videncentret og omsætter den gerne til forståeligt sprog til deres medlemmer, hvor de bruger deres egne kommunikationsmedarbejdere til denne formidling.

Astma-Allergi Danmark lægger vægt på, at centret er forskningsbaseret. Det giver tillid til den formidling og rådgivning, som gives til borgere, som har kontaktallergi. Det giver større troværdighed, når det er vidensbaseret.

Astma-Allergi Danmark henviser til videncentret, som opsamler alt viden på området og ved meget om stoffer. Også i international målestok er det et center, som bliver værdsat for den nye viden, som de frembringer: Som sådan er det opfattelsen, at det er vigtigt med et Videncenter for Allergi.

Hvad angår formidling peges på de film som videncentret har udarbejdet om hårfarver, håndeksem m.m. Det er gode film, og de er nemme at gå til.

Der peges også på hjemmesiden, som er god, informativ og anvendelig. Der er en god guide for, hvordan man gør, hvis man har fx håndeksem m.v. Astma-Allergi Danmark henvender sig ofte med spørgsmål til videncentret, som meget hurtigt giver svar om deres viden om produkter.

Det er opfattelsen, at videncentret naturligt ligger under Miljøstyrelsen, da det netop er kemikalierne, der er i centrum.

Astma-Allergi Danmark har meget lidt kontakt og samarbejde med Videnscenter for Duft- og Kemikalieoverfølsomhed – da centret har meget lidt med allergi som sådan at gøre og da allergi prioriteres. Men hvis der er henvendelser, henvises til centret og til deres rådgivning. Det er vurderingen, at det er godt, at der findes et center, man kan henvise til, og hvor der foregår forskning på området med ny viden og undersøgelser senest fx capsaicin undersøgelsen.

4.2 MCS-foreningen - foreningen for duft og kemikalieoverfølsomme

Har et godt samarbejde med Videncenter for Duft- og kemikalieoverfølsomhed. Ved foreningens seneste generalforsamling kom medarbejdere fra centret og holdt oplæg om det historisk forløb med videncentret, samt de nyeste resultater og deres viden på området. Derudover kommer

foreningens blad 3 gange om året, og der kommer Videncentrets medarbejdere med bidrag i form af artikler.

Foreningen henvender sig til Videncentret med spørgsmål om de nyeste resultater. Foreningen har gode internationale kontakter og henvender sig i den anledning til videncentret. Det er vurderingen, at videncentret er rimelige gode til at svare og gør det hurtigt. Der er således tale om udveksling af viden mellem Foreningen og Videncentret.

Som forening henvises til centret både hvad angår medlemmer som journalister. Foreningens medlemmer kan kontakte rådgivningen. Foreningens medlemmer bruger også foreningens egen rådgivning, som er mere erfaringsbaseret i forhold til videncentret, som er forskningsbaseret.

Foreningen kunne godt efterspørge, at videncentret havde en kommunikationsmedarbejder. Hjemmesiden kommer ikke så hurtigt ud, og det er ikke så tit, der bliver lagt noget nyt på. Fx diagnosekoden tog det lang tid inden den kom på engelsk. I den forbindelse kunne foreningen godt ønske sig mere formidling og rådgivning, og at centret var mere udadvendt om patienternes problemstillinger. Videncentret er ikke proaktive i den henseende, selv om foreningen godt ved, at det heller ikke er dens opgave.

Foreningen har 500 medlemmer – der er basis for flere medlemmer - men foreningen kan ikke gøre så meget for medlemmerne. Foreningen er i realiteten en interesseorganisation ikke en patientforening, fordi der ikke er nogen sygdomstegn og slet ikke nogen behandling. Klassifikationskoden er en begyndelse til en lille registrering i sygehusvæsenet, men ikke omfattet af praktiserende læger.

Foreningen har rådgivning to gange om ugen, men overvejer at sætte det ned til en gang – fordi der ikke er så mange henvendelser. Måske pga. rådgivningen i Videncentret. Man henviser gensidigt til hinanden omkring rådgivning.

MCS-foreningen er den største patientforening på området, men repræsenterer ikke alle MCS-patienter.

4.3 Forbrugerrådet

Forbrugerrådet har primært kontakt og samarbejde med Videncentret for Allergi. Forbrugerrådet har ikke så meget kontakt til Videncentret for Duft- og Kemikalieoverfølsomhed, men synes det er nødvendigt at have et center som ser på kemikalier og forbindelse mellem duft og overfølsomhed. Der orienteres en gang imellem via hjemmesiden.

Derimod er der både samarbejde og kontakt til Videncentret for Allergi, specielt kontakt til centerlederen. Det gælder samarbejde om fx hårfarver og allergi og specielt forskellige kemikaliers påvirkning af allergi. De kontakter med spørgsmål og følger deres nyhedsbreve, som kommer hver 2-3 måned. Forbrugerrådet bruger dem som videncentret i forhold til ny viden samt rådfører og stiller spørgsmål til centret. Derudover bruger de hjemmesiden med baggrundsviden.

Forbrugerrådet får en del henvendelser angående allergi, og hvis de ikke selv kan svare, henviser de til Videncentret. Det kan også være, at de lige ringer, inden de giver svar på henvendelser.

Journalisterne og testmedarbejderne bruger også Videncentret. Ved pressemeddelelser senest omkring tatoveringer hvor der var interview med centerlederen.

Også stort samarbejde omkring hårfarver, som har været i fokus i mange år, hvor det har været svært at få kemikalier i hårfarverne forbudt. Industrien har stået stejlt, selv om hårfarver kan være

allergifremmende, og giver mange gener. Der har generelt været en del henvendelser omkring hårfarver.

Forbrugerrådet lægger vægt på fakta – underbygning af viden, samt dokumentation og i den forbindelse er Videncenter for Allergi et vigtigt organ. De har stor tillid til det arbejde, der foregår, og det er vurderingen, at det er godt gennemarbejdet det, de laver. Det er kvalitet og veldokumenteret, og der drages meget lidt tvivl om deres forskningsbaserede resultater. Det er også opfattelsen, når man er ude, at der aldrig stilles spørgsmålstejn ved deres resultater. Det er godt og veldokumenteret. Det er kvalitet.

Omkring formidling synes Forbrugerrådet, at hjemmesiden er god og informativ, og det samme gælder nyhedsbrevene.

Det er vigtigt, at Videncenteret er forskningsbaseret, men det er få borgere, som kan kapere at læse forskningsresultater. I den sammenhæng mener Forbrugerrådet, at formidlingen af resultater kunne gøres mere forbruger- og borgervenlig - det er de færreste, som går ind og ser på forskningsresultaterne. Det er godt med nyheder, men de kommer med 2 måneders mellemrum, og det er opfattelsen, at det kunne gøres bedre.

4.4 Sammenfatning

Det er vurderingen, at begge videncentre lægger vægt på information. Det gælder deres hjemmeside, og det gælder information i form af artikler i blade og oplæg på seminarer, konferencer og årsmøder. Interessenterne lægger vægt på den forskningsbaserede viden, og det er vurderingen, at denne skaber tillid til de resultater, som de kommer frem med. og i det hele taget bidrager til troværdighed.

Rådgivningssiden varetages telefonisk i Videncenter for Duft- og Kemikalieoverfølsomhed ved, at der er en åben rådgivning en gang ugen, hvor en fast tilknyttet forskningssygeplejerske besvarer henvendelser. Der er mange henvendelser, og der er tale om et svagt stigende antal henvendelser. Det er både fra borgere og virksomheder m.m.

I Videncenter for Allergi er der åben for rådgivning alle ugens dage. Der foretages ikke registreringer af antallet af telefoniske henvendelser.

Patientforeningerne er meget tilfredse med den rådgivning, som findes på hjemmesiden og i det hele taget med den information og rådgivning, som ydes af videncentrene. Patientforeningerne har egen rådgivning, og der er tale om gensidig henvisning.

Interessenterne har en god kontakt med videncentrene, og spørgsmål og henvendelser bliver altid besvaret tilfredsstillende. Derudover er medarbejderne i de to videncentre villige til at komme og holde oplæg om deres områder og nyt fra forskningsverdenen.

Der er interessenter, som efterlyser en mere borgervenlig og mere aktuel formidling af viden.

5. Videncentrenes økonomi og finansiering

5.1 Videncentrenes økonomi

Der foreligger ikke selvstændige regnskaber for centrenes samlede aktiviteter. Ud over bevillingerne fra Miljøstyrelsen – og i mindre omfang fra Sundhedsstyrelsen – modtager videncentrene – primært Videncenter for Allergi – eksterne midler primært fra forskningsfonde og private fonde. Midler som er knyttet til konkrete projekter. For disse midler udarbejdes specifikke projektregnskaber, som regnskabsmæssigt indgår i hospitalets generelle regnskab.

Der har ikke været et krav om i Miljøstyrelsens aftaler med videncentrene, at se det samlede regnskab for videncentrenes aktiviteter, idet der alene skal udarbejdes et regnskab for basisbevillingen.

Ud fra de tilgængelige oplysninger i årsrapporter kan gives følgende billede.

5.1.1 Videncenter for Allergi

Videncenteret blev officielt åbnet oktober 2001 i tilslutning til Dermato-Allergologisk afdeling, Gentofte Hospital med det formål at overvåge, forebygge og informere om allergi over for kemiske stoffer i forbrugerprodukter. Videncenteret etableredes i tæt samarbejde med hudafdelingen, Odense Universitetshospital og Lungemedicinsk afdeling på Gentofte Hospital.

Midler 2002:

Basisbevilling fra Miljøstyrelsen: 5 mio. kr.

Eksterne midler: 0,4 mio. kr.

(Hofbundtmager Aage Bangs Fond og Professor Niels Hjorths Fond).

Midler 2003:

Basisbevilling fra Miljøstyrelsen: 5 mio. kr.

Sundhedsstyrelsen: 250.000 kr. til etablering af klinisk database

Eksterne midler: 0,5 mio. kr.

(Hofbundtmager Aage Bangs Fond, Professor Niels Hjorths Fond, Liv Bryns Fond og ISMF).

Midler 2004:

Basisbevilling fra Miljøstyrelsen: 5 mio. kr.

Eksterne midler: 1,7 mio. kr.

(Sundhedsstyrelsen, Miljøstyrelsen, Indenrigs- og Sundhedsministeriets

Forskningsfond, Dansk Sygeplejeråd, Aage Bangs Fond, Niels Hjorths Fond og Liv Bryhns Fond).

Midler 2005:

Basisbevilling fra Miljøstyrelsen: 5 mio. kr.

Eksterne midler: 2,6 mio. kr.

(fra Sundhedsstyrelsen, Københavns Amts Forskningsfond, Fonden for Faglig udvikling af

Speciallægepraksis, Dansk Sygeplejeråd, Aage Bangs Fond, Niels Hjorths Fond og Liv Bryhns Fond).

Midler 2006:

Basisbevilling fra Miljøstyrelsen: 5 mio. kr.

Eksterne midler: 3,5 mio. kr.

(Sundhedsstyrelsen, Københavns Amts Forskningsfond, Fonden for Faglig udvikling af Speciallægepraksis, Dansk Sygeplejeråd, Aage Bangs Fond, Niels Hjorts Fond og Liv Bryhns Fond. NiPERA (The Nickel Producers Environmental Research Association)).

Midler 2007:

Basisbevilling fra Miljøstyrelsen og: 5,1 mio. kr.

Eksterne midler: 3,4 mio. kr.

(Sundhedsstyrelsen, Københavns Amts Forskningsfond, Fonden for Faglig udvikling af Speciallægepraksis, Niels Hjorts Fond, Poul M. Christiansen og hustrus fond, Johannes E. Ormstrup og hustru Grete Ormstrups Fond, Astella Pharma).

Midler 2008:

Basisbevilling fra Miljøstyrelsen og: 5,2 mio. kr.

Eksterne midler: 2,6 mio. kr.

(Københavns Amts Forskningsfond, Fonden for Faglig udvikling af Speciallægepraksis, Niels Hjorts Fond, Poul M. Christiansen og hustrus fond, Johannes E. Ormstrup og hustru Grete Ormstrups Fond, Astella Pharma, Kgl. Hofbuntmager Aage Bangs Fond, Hersløv Fonden og Aase og Einar Danielsens Fond).

Midler 2009:

Basisbevilling fra Miljøstyrelsen og: 5,4 mio. kr.

Eksterne midler: 4,9 mio. kr. (primært til 2-3 årige projekter)

(Sundhedsstyrelsen, Fonden for Faglig udvikling af Speciallægepraksis, Niels Hjorts Fond og Kgl. Hofbuntmager Aage Bangs Fond mm., Trygfonden, Arbejds miljøforskningsfonden).

Midler 2010:

Basisbevilling fra Miljøstyrelsen (kemikaliehandlingsplanen 2010-2013): 5,6 mio. kr.

Eksterne midler er modtaget fra Trygfonden, Arbejds miljøforskningsfonden, Fonden for Faglig Udvikling af Speciallægepraksis, Kgl. Hofbuntmager Aage Bangs Fond, Niels Hjorts Fond, Reservelægefonden, Gentofte Hospital og Region Hovedstadens Forskningsfond til Sundhedsforskning

Midler 2011:

Basisbevilling fra Miljøstyrelsen (kemikaliehandlingsplanen 2010-2013): 5,8 mio. kr.

Eksterne midler: 3,5 mio. kr.

(Trygfonden, Arbejds miljøforskningsfonden, Kgl. Hofbuntmager Aage Bangs Fond, Niels Hjorts Fond og Region Hovedstadens Forskningsfond til Sundhedsforskning).

Det fremgår af oversigten, at ud over den årlige basisbevilling på 5 mio. kr. fra Miljøstyrelsen, har Sundhedsstyrelsen bidraget med eksterne midler i årene 2004 -2007 samt i 2009. Det er primært midler til etablering af den kliniske database og projekter i med relation til denne. Der er tale om en bevilling over årene som udgør ca. 10 mio. kr.

5.1.2 Videncenter for Duft- og Kemikalieoverfølsomhed

Centeret blev etableret i 2006 med en basisbevilling fra Miljøministeriet på 9 mio. kr. fordelt over tre år. I 2009 fik Videncenteret en etårig forlængelse af bevillingen på 3 mio. og endvidere blev der ekstraordinært bevilliget 1 mio. kr. til drift og afslutning af igangværende aktiviteter under Videncenteret ved et særligt aktstykke i Finansudvalget. Med Kemikaliehandlingsplanen 2010-2013 blev den årlige driftsstøtte på 3 mio. kr sikret i 4 år.

Af eksterne har videncentret til specifikke projekter modtaget penge fra:

- Kgl. Hofbundtmager Aage Bangs Fond
- Trygfonden
- Astma-Allergiforeningen for Storkøbenhavn
- Niels Hjørths Fond
- Liv Bryns Fond

Der foreligger ikke oplysninger i årsrapporten om eksterne midler for de enkelte år. Der er i et af årene angivet beløb på 350.000 kr. i ekstern bevilling og for 2011 er der tale om ekstern bevilling på 120.000 kr.

5.2 Anvendelse af basismidlerne 2011

Videncenter for Allergi

Årsregnskabet for 2011 kan opgøres således:

	Kroner
Løn til phd, forskere, scolar	2.682.233
Aktiviteter 1)	797.492
Løn til IT/sekretær	956.497
Formidling 2)	541.227
phd-afgift, KU	80.000
Ekspertevaluering	90.557
Overhead til hospitalet 3)	727.746
I alt	5.875.752

- 1) Omfatter køb af konsulenthjælp vedr. sundhedsøkonomi, materialer, drift af database og kemiske analyser.
- 2) Omfatter information og kommunikation, hjemmeside og film
- 3) Bevillingen håndteres som en "normal" forskningsbevilling, hvor der trækkes 20 % i overhead (af lønudgifter) til at dække fællesudgifter, kontorhold, it, administration mm

Bevillingen fra Miljøstyrelsen er på kr. 5.820.000. Overforbruget dækkes af overheadet.

Videncenter for Duft- og Kemikalieoverfølsomhed

Årsregnskabet for 2011 kan opgøres således:

	Kroner
Løn til phd, forskere mm	2.608.137
Aktiviteter 1)	497.496
Løn til IT/sekretær	0
Forskning og formidling	323.757
phd-afgift, KU	0
Overhead til hospitalet 2)	521.627
I alt	3.951.017

- 1) Genopfølgning på Helbred2006
- 2) Bevillingen håndteres som en "normal" forskningsbevilling, hvor der trækkes 20 % i overhead (af lønudgifter) til at dække fællesudgifter, kontorhold, it, administration mm

Bevillingen fra Miljøstyrelsen er på kr. 3.904.679. Overforbruget dækkes af overheadet.

Som det fremgår af regnskaberne er IT og sekretærfunktion i praksis slået sammen og optræder alene på regnskab for Videncenter for Allergi. Lønudgiften til forskningssygeplejerske optræder i regnskab for Videncenter for Duft- og Kemikalieoverfølsomhed med timer svarende til 4 dage om ugen.

De enkelte videncentres overhead beløber sig til henholdsvis ca. 725.000 kr. og ca. 520.000 kr. i 2011. Altså samlet et beløb på 1,25 mio. kr.

For 2011, at det er oplyst, at Videncenter for Allergi betaler 130.000 kr. til administration af regnskab og løn og personaleadministration. Derudover er overhead i 2011 blevet anvendt til analyser af blodprøver, formidling ved kongresser, samt materialer til spørgeskemaer og godtgørelser til forsøgspersoner. Ikke forbrugt overhead henlægges.

Hvad angår Videncenter for Duft- og Kemikalieoverfølsomhed er det oplyst, at de betaler 70.000 kr. til administration af regnskab og løn og personaleadministration. Derudover foreligger der ikke oplysninger for anvendelsen af overhead.

Der foreligger ikke dokumentation for, hvad overhead går til i de enkelte år.

Overhead til hospitalet vil ikke blive påvirket af en eventuel omorganisering af de to videncentre.

Med den nuværende organisering af videncentrene - med opdelt regnskaber for basisbevilling og fondsstøttede projektregnskaber samt direkte og indirekte midler fra Gentofte Hospital, er det vanskeligt at få et samlet økonomisk overblik over de enkelte centres samlede aktiviteter og samlede ressourcer.

Bilag 1: Videncenter for Allergi og Videncenter for Duft- og Kemikalieoverfølsomhed

De to videnscentre

Begge videnscentre er blevet oprettet med baggrund i et EU-udbud. Videncenter for Allergi blev etableret i 2001, mens Videncenter for Duft- og Kemikalieoverfølsomhed blev etableret i 2006. I forbindelse med vedtagelsen af kemikaliehandlingsplanen 2006-2009 blev det politisk vedtaget, at begge videncentres basisbevilling finansieres af Miljøstyrelsen.

Det er Miljøstyrelsen, der står for udarbejdelse og styring af bevilling og kontrakter. Dette blev videreført og gentaget ved vedtagelsen af kemikaliehandlingsplanen 2010-2013 med årlige bevillinger på hhv. 5 mio. kr. til Videncenter for Allergi og 3 mio. kr. til Videncenter for Duft- og Kemikalieoverfølsomhed, som basisbevilling fra Miljøstyrelsen.

Videncenter for Allergi

Videncenter for Allergi er et nationalt center, der blev oprettet af Miljøstyrelsen i 2001 for at blive klogere på kemiske stoffers sundhedseffekter.

Videncentrets formål er at forebygge allergi over for kemiske stoffer i forbrugerprodukter igennem forskning, overvågning og rådgivning. Opgaverne er bl.a. at fastlægge årsager til kontaktallergi herunder hvilke produkter, stoffer og koncentrationer der fremkalder allergi samt hvilke niveauer, der ikke fremkalder sygdom, således at disse evt. kan implementeres i lovgivningen. Den grundlæggende idé er at tilpasse miljøet til allergikerne - ikke omvendt.

Organisation og samarbejde

Videncentret er etableret i et samarbejde mellem Dermato-Allergologisk afdeling på Gentofte Universitetshospital samt Hudafdelingen på Odense Universitetshospital. Videncentret samarbejder tæt med de kliniske enheder på hospitalsafdelinger, som beskæftiger sig med allergi, med speciallæger i hudsygdomme samt en lang række forskningsinstitutioner med forskellige kompetencer.

I 2011 har Videncenter for allergi haft 12 post.doc.- og ph.d.-projekter samt 14 mindre forskningsprojekter. Videncentret har offentliggjort 46 videnskabelige undersøgelser om allergi over for kemiske stoffer, tre ph.d.-afhandlinger og en doktordisputats. Disputatsen har haft fokus på nikkelallergi og dokumenterer, at den danske nikkelregulering har medført et betydeligt fald i nikkelallergi blandt yngre kvinder, men peger også på nye kilder til nikkelallergi, så som mobiltelefoner.

Resultatet af flere af de andre projekter forventes også at give anledning til forbedringer i lovgivning og information om allergi og dermed øget forebyggelse

Formidling

Videncentrets hjemmeside er meget besøgt og fik i 2011 et nyt og mere brugervenligt design. Videncentret har produceret flere film, som formidler information om allergi. I foråret producerede centret tre små film, som informerer om parfumeallergi set fra patientens/forbrugerens perspektiv med gode råd om forebyggelse. Filmene kan ses på videncentrets hjemmeside. Videncenter for Allergi stod i 2011 for arrangement af fire internationale symposier om allergi over for kemiske stoffer, hvoraf et foregik i Europa-kommissionen.

Videncenter for Allergi har været i pressen 140 gange i årets løb.

Videncentret udgiver en årsrapport

Finansiering

Videncentrets basisfinansiering er i 2011 kommet fra Miljøstyrelsen i kraft af Kemikaliehandlingsplanen, som går frem til 2013.

Videncentret har ud over sine projekter om allergi over for forbrugerprodukter også en række projekter om arbejdsbetinget allergi/eksem i samarbejde med andre institutioner og videncentre. Disse projekter har alle egen finansiering.

Styregruppe

Videncenter for Allergi har en styregruppe som består af repræsentanter fra: Miljøstyrelsen, Sundhedsstyrelsen, Videncenter for Allergi, Dermato-allergologisk afdeling K, Gentofte Universitetshospital, Hudafdelingen, Odense Universitetshospital.

Ansatte

Der er p.t. 17 ansatte i videncentret. I centerleder, 6 seniorforskere, 6 ph.d. - studerende, 1 forskningssygeplejerske, 1 IT-forskningsmedarbejder, 1 sekretær og 1 konsulent og professor.

Videncenter for Duft og Kemikalieoverfølsomhed

Videncenter for Duft- og Kemikalieoverfølsomhed blev oprettet i januar 2006 på initiativ af Miljøministeriet. Baggrunden var, at myndighederne gennem en årrække havde fået et stigende antal henvendelser fra personer, der oplevede gener, når de blev udsat for små mængder kemiske stoffer, typisk fra almindelige forbrugerprodukter. I 2002 udgav Miljøstyrelsen en rapport om duft- og kemikalieoverfølsomhed. Den satte bl.a. fokus på, der var behov for forbedring af undersøgelse, diagnose, behandling samt vejledning om duft- og kemikalieoverfølsomhed (MCS).

Videncentrets overordnede formål er:

- At undersøge duft- og kemikalierelaterede symptomers omfang og sværhedsgrad i befolkningen.
- At afdække hvilke sygdomsmekanismer og risikofaktorer, der er involveret i tilstanden.
- At forske i behandling, og i hvordan udvikling og forværring af duft- og kemikalieoverfølsomhed kan forebygges.
- At informere og rådgive om duft- og kemikalieoverfølsomhed på baggrund af eksisterende, forskningsbaseret viden.

Aktiviteter

Forskning og viden

Videncentret har en række forskningsprojekter, som skal generere ny viden om duft- og kemikalierelaterede symptomer. Projekterne ledes af enten en ph.d.-studerende eller seniorforsker fra Videncentret i samråd med en vejledergruppe og/eller en række samarbejdspartnere.

Det sikrer ressourcer fra forskningsinstitutioner og specialister med kompetencer, der ikke findes i Videncentret, og en bred faglig tilgang til emnet.

Rådgivning

Udover den information, der findes på Videncentrets hjemmeside, har videncentret henvendelser fra læger og andre sundhedsfaglige, sagsbehandlere og andre medarbejdere i kommuner og jobcentre kontakte For yderligere information og spørgsmål kan borgere henvende sig til Videncentrets rådgivningslinje med spørgsmål, som rådgiver patienter, pårørende, kolleger og arbejdsgivere mv. ud fra eksisterende viden og erfaringer med personer med duft- og kemikalieoverfølsomhed gennem årene. Rådgivningstelefonen har åbent en dag om ugen, hvor det er muligt at stille spørgsmål om duft- og kemikalieoverfølsomhed (MCS) til sygeplejerske Anne Marie Topp.

Formidling

Den viden, som Videncentret producerer, bliver delt på flere måder:

- Videnskabelige artikler i internationale peer-reviewed tidsskrifter.
- Populærvidenskabelige artikler på dansk.
- Videnskabelige foredrag nationalt og internationalt
- Et årligt informationsmøde for patienter, praktiserende læger og andre interesserede
- Undervisning af sundhedsfagligt personale
- Årsrapport

Finansiering

Videncenter for Duft- og Kemikalieoverfølsomhed er finansieret af Miljøministeriet, men hører administrativt til under Dermato-Allergologisk afdeling K på Gentofte Hospital. Videncenter for Duft- og Kemikalieoverfølsomhed blev etableret i 2006 med en basisbevilling på ni millioner kr. fra Miljøministeriet. Bevillingen udløb med udgangen af 2008. For at kunne afslutte igangværende projekter gav Miljøministeriet en ekstrabevilling til året 2009.

Med vedtagelse af Kemikaliehandlingsplan II fik centret en driftsstøtte bevilling på 12 mio. kr. for perioden 2010-2013 fra Miljøministeriet..

Udover pengene fra Miljøministeriet har Videncentret til specifikke projekter modtaget penge fra: Kgl. Hofbundtmager Aage Bangs Fond, Trygfonden Astma-Allergiforeningen for Storkøbenhavn, Niels Hjorths Fond og Liv Bryns Fond

Ansatte

Der er p.t. 6 ansatte. 1 Forskningsleder, 1 seniorforsker, 1 forskningssygeplejerske, og 3 pdh-studerende.

Følgegruppe

Videncentret har en følgegruppe, hvis formål er at følge centrets arbejde og fungere som sparringspartnere. Følgegruppen mødes tre gange om året.

Følgegruppens medlemmer er:

Rikke Holmberg, Kemikalier, Miljøstyrelsen (formand)

Jette Blands, Center for Forebyggelse, Sundhedsstyrelsen

Ledende overlæge Claus Zachariae, Dermato-allergologisk Afdeling, Gentofte Hospital

Professor Jeanne Duus Johansen, Videncenter for Allergi

Overlæge, dr.med. Søren Vesterhauge, Privathospitalet Hamlet

Forskningsleder Allan Linneberg, Forskningscenter for Forebyggelse og Sundhed, Glostrup Hospital

Professor Jens Peter Bonde, Arbejds- og Miljømedicinsk Afdeling, Bispebjerg Hospital

Læge og ph.d. Jesper Elberling, tidligere forskningsleder på Videncenter for Duft- og Kemikalieoverfølsomhed

Forskningsleder for Videncenter for Duft- og Kemikalieoverfølsomhed, cand. scient. og ph.d. Sine Skovbjerg

Evaluering af Videncenter for Allergi og Videncenter for Duft- og Kemikalieoverfølsomhed

Der er gennemført en evaluering af Videncenter for Allergi og Videncenter for Duft- og Kemikalieoverfølsomhed bl.a. med fokus på muligheden for sammenlægning. Det er vurderingen, at videncentrene bør videreføres som to selvstændige videncecentre. De to centre yder en omfattende og kvalificeret forskningsbaseret viden på deres respektive områder.

Miljøministeriet
Miljøstyrelsen

Strandgade 29
DK - 1401 København K
Tlf.: (+45) 72 54 40 00

www.mst.dk